95. ՓԻՍ ԿՆԵԳՅԸ

Ինըմ ա, չինըմ մին մարթ, մին կնեգյ, էտ մարթին անըմը Ղա̈զա̈ր ապեր ա ինըմ, ինքյն էլ շատ վխըլկոտ։ Հիրը տո̈ւս ա կյամ տո̈ռնը, կնգանը նհետ ա տո̈ւս կյամ։

Կնեգյը էզզա̈ն մարթին նըհետ կըռւև ա անըմ, մարթին ինշի-միշ անըմ, ասըմ.— Հի՞նչ ա, թմրա̈լու նման վեր ըս ընգալ տանը, քյինըմ չըս, թա̈ մին շելա̈կ չոփ պիրիս։

Մին օր էլ կնեգյը կըռւև ա անում, չաթուն տինըմ ծեռքին, թա̈ քյնի հիշտղա օղում ըս, մին շելակ փա̈դ պեր։

Ղա̈զա̈ր ապերը եր ա կենում, չաթուն յոր օնում, ուռութանան վխվըխելավ, ճինչի-պոմրի ընելավ տանան տո̈ւս կյամ։

Քյինում ա, քյինում մին կյետու պտահըմ։ Կյետեն քշտեն նըստում ա, թա̈ մին թիքյա̈ դինջա̈նա̈, տըեսնըմ ա մին կյեռթնուկ կյետան լոք տվավ, ընգավ կոխկը։

Ղա̈զա̈ր ապերը վխելան տափեն վեր ա ընգնում։ Կյեռթնուկը կյամ ա, ծեռքին յըրան ընգըմ։ Նա վխելան սկի գյիդըմ չի հի՞նչ ա, փռնըմ ա, տինիմ ծոցըմը։

Մին պատառ դինշընալան ետը, եր ա կենում, հղե ընգնում։

Մհենգյ էլ մին կորե յա պըտահում։ Էտ կորեն էլ ա յոր օնըմ, տինըմ ծոցըմը։ Էլհա յա հղեն ընգնում։

Քյինըմ ա, քյինըմ, տեսնըմ ա ծմակըմը մին ծոխ ա եր ինըմ։ Վխվխելավ մոտանըմ ա, տեսնըմ մին տոն, ծակավը յեշըմ ա, տեսնըմ էրկու օշափ նստած։ Ինքն էլ փիս տո̈ւզն ա ինըմ։

Դա̈րդա̈ն յանշաղ տեռած, ասըմ ա.— Հի՞նչ անիմ, հի՞նչ չանի՛մ։

Ախրը սրտըվերվում ա, նի մըննըմ։

Նի յա մըննըմ, պարյօր տամ, ասըմ.— Ախպեր շը՞ք յոր օնել ինձ։

Ընդրանք ասըմ ըն.— Խե՞ շընք յոր օնել, էրկու չինինքյ, իրեք ինինքյ։

Պիրըմ ըն ըտրան հաց, չայ տամ, օտըմ ա, քոն ինըմ։ Ըռավետը եր ըն կենըմ, քթեվ անըմ։

Էտ օշափնեն ասըմ ըն.— Ղա̈զա̈ր ապեր, մին տու վէլ շո̈րերտ պըտըռե, տես լո̇ւ, վիչիլ կա՞, թա̈ չէ։

Ղա̈զա̈ր ապերը ծոցան կյեռթնուկը տո̇ւս ա օնըմ, թա̈.—Հսե՛, իմ վիչիլըս էս ա։

Էտ օշափնեն զըմանըմ ըն։ Մհենգյ էլ ծեռքը քցըմ ա, կորեն տո̇ւս օնըմ, թա̈.—Հսե՛, ըս էլ իմ լո̇ւս ա՛։ Տրանք մնըմ ըն ըրմացած, մինը մինու իրեսու յիշիլիս։

Մհենգյ էլ ասըմ ըն.— Ղա̈զա̈ր ապեր, դե կուռնուտակատ մին մազ տո̇ւս կալ, տեսնանք հո՞ւնց ա։

Ղա̈զա̈ր ապերը ծեռքը քցում ա կուռնուտակեն մազի չաթուն տո̇ւս օնըմ։

Էտ օշափնեն վխելան ասըմ ըն. — Մազըտ քաշի՛։

Ղա̈զա̈ր ապերը տեսնըմ ա, վեր էտ ուշուփնեն վախըմ ըն, ինքյն էլ մեծ-մեծ պեներ ա խոսըմ։

Ասըմ ա. — Մին պատառ ճո̇ւր տվեքյ։ Ուշուփնեն, մին մեծ գոլչա յա ինըմ, տամ ըն ո̇ւրա̈ն, վեր ճո̇ւր խմե։

Ղա̈զա̈ր ապերը տեն ա քըցըմ, թա̈,— Ստրանավ մարթ կրքուշտանա՞, մին էն լապատկան ինձ տվեք, քյինիմ մին մեծ գյոլ անիմ, յրան ընգնիմ, խմիմ, քուշտանամ։

Ուշուփնեն վեր տըեսնըմ ըն ստրան ստի, ասըմ ըն.— Ստա մեր կլո̈խը քյա̈լա̈գյ ա պիրլա̈կան։

Վերշը էտ օրն էլ ըն լո̇ւսո̇ւցընըմ։ Էքյսը ըռավետը եր ըն կենում, քյինըմ ծմակը փա̈դո̇ւ։ Էտ էրկու օշափը սկսում ըն փա̈դ անելը, ամմա Ղա̈զա̈ր ապերը փա̈դ չի անո՛ւմ։

Էտ օշափնեն ասըմ ըն.— Ղա̈զա̈ր ապեր, խե՞ փա̈դ չըս անըմ։

Ասըմ ա.— Ստի եշըմ ըմ, թա̈ լհա̈ մի դո̇ւնո̇ւմանց էս ծմակը պուք տամ, տանիմ։

Էտ օշափնեն վեր սկանում ըն, ղանչանք ըն անում, ասում. — Լա̈վ ա, լա̈վ, թող կենա ամմեն օր կյանք փադ անինքյ, տանինքյ, հանցու ցրտումը չի մնանք։

Վեր իտի ըն ասըմ, Ղազար ապերն էլ ասըմ ա.— Դե, վեր օգըմ չըք, անել չըմ ծեր խաթրու։ Ասըմ ա, նստում։

Էտ ուշուփնեն փաղ ըն անըմ, պըրծնըմ, եր կենում, քյընըմ տոն։ Տանը էտ ուշուփնեն ասըմ ըն.

— Էտ վեր կենա, մըեզ քյալաղյ ա կյիլական, լավն էն ա, ասինք. «Ինք ըխպրուԹունա տուս կյանք»։

Ընդրանք ուրուգյունը ասըմ ըն.— Ղազար ապեր, եք ըխպրուԹունա տուս կյանք, բոլ ա, հինչքան ըխպրոԹուն ընք ըրալ։

Ղազար ապերը՝ Թա.— Պա ե՛կեք, հի՞նչ ըմ ասըմ։

Ուշուփնեն Թա.— Վեր մին չուվալ վըեսկե տանք, բոլ չի՞։

Ղազար ապերը Թա.— Բոլ ա։

Եր ըն կենըմ մին չվալ վըեսկե ածըմ, մին օշափ էլ յոր ա օնըմ, շիլակըմ, կլխավն էլ Ղազար ապորը, Թա տանե, ուրանց տանը Թոզե։

Հըղցեն օշափը ասըմ ա.— Ղա՛զար ապեր, սկյի օժըտ ըրվամ չի՞։

Ասըմ ա.— Ընդրա համար, վեր օժըս յըրատ չըմ քըցա՛լ, ջուբան բիզը հանըմ ա, սկսըմ խըզատակը ծակըմ։

Օշափը Թա.— Օժըտ քաշի՞, քաշի՞։ Ղազար ապերը բիզը քաշըմ ա։

Քյինըմ ըն, հսնում շենը։ Խոխեքյը զրմացած ծակը ծուկան սկսըմ ըն եշիլը։

Օշափը հրցնում ա, Թա.— Ղազար ապեր, խե՞ յըն ստի եշում։

Ղազար ապերը՝ Թա.— Ծակ-ծուկ կապըմ ըն, հանցու վեր քյըեզ օտին։ Օշափը վխելան նըհետ վեր ա քցում վըեսկուն չուվալը, փախչում։

Հզեննի ուշափեն մին մարթ ա պտահում, կըզնցնում ա, ուշափեն՝ Թա.— Ա՛յ ախպեր, հի՞նչ ա պըտահալ, վեր իտի փախչըմ ըս։ Էս օշափը կլոխը եկածը պատմըմ ա։

Էտ մարթը՝ Թա.— Պե՞լ ը՞ս, կյի՞ժ ը՞ս, պա էն վխլկոտ մարթը հի՞նչ ա, վեր տու ընդրանա փախչըմ ըս։ Եք քյինինք վըեսկեն յոր օնինք, կես անինք։

Էտ օշափը Թա.— Չէ, վախըմ ըմ։

Վերչը քյինըմ ըն։ Էտ օշափը էտ մարթին ասըմ ա.— Դե եք մեր վընըրնեն ուրուր անա կապինք, հանցու վեր տու փախչիս, ինձ էլ տանիս։

Քյինըմ ըն։ Ղազար ապերը վեր տեսնըմ ա, կնգանը ասում ա.

— Ա՛ կընեգյ, մին էն ճըղրցաքարը ինձ տո, յրա անիմ էս շան տըղեն սպանիմ։

Էտ վեր օշափը սկանում ա, մին բաշ փախչում ա, էտ մարթն էլ հետան քաշ ըրած տանըմ։ Էտ մարթը տափերն ա քսվում, մեռնում։ Վրեսկեն մնամ ա Ղազար ապորը։ Ընդրանավ լավ-լավ տներ ա շինըմ, էտ տրներըմն էլ օտըմ, խըմըմ, պարանց ընգնըմ, քոն ինըմ։

Ուստուծանա իրեք խնձոր վեր ընգնի. մինը՝ լսողեն, մինը՝ կյիրոողեն, մինն էլ՝ էս հաքաթը լուս աշխարք քըցողեն։